

NAVODILA ZA VREDNOTENJE (GIMNAZIJA, šolsko leto 2017/18)

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z nič (0) točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravi odgovor (»toleranca ene črke«).

Ker pri vprašanih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za popravljalce presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in odgovarja zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo **s podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore.**

1)

a)

(V drugi polovici) 10. stoletja (in v 11. stoletju)

1 točka

b)

Salzburg; Freising; Briksen; Oglej

1 točka

c)

Pravna oseba.

1 točka

d)

Zemljiška renta; kmečka bremena; tlake; dajatve.

Za pravilno navedbo 1 točka.

2)

a)

Razprostirale so se od Furlanije do Sotle; od Donave do Krke na Dolenjskem.

1 točka

Težišče je bilo v Savinjski krajini.

1 točka

Skupaj 2 točki.

b)

(S smrtjo Heminega moža Viljema in obeh sinov) je izumrl.

1 točka

c)

Ker je Hema leta 1043 v Krki na Koroškem ustanovila ženski (benediktinski) samostan; ker ga je bogato obdarila z zemljo; ker je v ženskem benediktinskem samostanu v Krki na Koroškem umrla.

1 točka

d)

Samostan, ki ga je ustanovila Hema, je (razpustil in namesto njega ustanovil Krško (pozneje Celovško) škofijo).

1 točka

e)

DA

1 točka

3)

a)

3 faza; med 13. in 15. stoletjem

1 točka

b)

NOTRANJA

ZUNANJA

VIŠINSKA

NIŽINSKA

ROVTARSKA

PROSTOVOLJNA

PRISILNA KOLONIZACIJA

Za 4 pravilne rešitve 2 točki; za 3 pravilne rešitve 1 točka.

c)

Naselitev še neposeljenih delov zemljiškega gospostva; upiranje svojim fevdalnim gospodom.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

d)

Nemški jezik 1 točka

e)

Gozdarstvo; živinoreja; krošnjarenje; kmetijstvo.

Za dve pravilni navedbi

1 točka.

4)

a)

1180 1365 1269 1456 1 točka

b)

Po gradu Steyr. 1 točka

Traungavci 1 točka

Skupaj 2 točki.

c)

Strelnski dvori 1 točka

5)

a)

Fevdalna razdrobljenost; menjavanje velikih rodbin, ki dosežejo premoč nad deželnim plemstvom. 1 točka

b)

5 ___ Otokar II. Přemysl

4 ___ Spanheimi

6 ___ Goriški grofje

1 ___ Kranjska krajina

2 ___ Kranjska in Slovenska marka

7 ___ Habsburžani

3 ___ Formalna oblast Oglejskega patriarha

Za 7 in 6 pravih razporeditev 3 točke; za 5 in 4 pravilne razporeditve 2 točki; za 3 pravih razporeditev 1 točka.

c)

Upočasnili so njen nastanek, saj so tudi tu imeli več ločenih posesti, ki so onemogočale enotnost. 1 točka

6)

a)

1273 – Rudolf Habsburški dobi cesarsko krono

1382 – Podreditev Trsta

1460 – (Mir v Požarnici,); Habsburžani prevzamejo Celjsko posest

1500 – Izumrejo Goriški grofje in postanejo deželni gospodje vseh štirih slovenskih dežel

Za vsak pravi odgovor 1 točka.

Skupaj 4 točke.

b)

Privilegium maius je ponarejena listina (iz sredine 14. stoletja), ki je Habsburžanom zagotavljala, da osrednja oblast ne bo posegala v zadeve njihovih dežel.

Za pravilno pojasnilo 2 točki.

7)

a)

V 12. stoletju; leta 1161

1 točka

b)

Po obredu pri knežjem kamnu in po maši pri Gospe sveti se je novi vojvoda, ki je medtem že zamenjal kmečko obleko s slavnostno, podal še k vojvodskemu prestolu ter tam sede sprejemal poklone deželnega plemstva, podeljeval vojvodske fevde in tudi sodil v predloženih mu zadevah.

2 točki

c)

Leta 1414; v (začetku) 15. stoletja; po ustoličenju Ernesta Železnega. 1 točka

8)

a)

Luksemburžani in Habsburžani so bili rivali za cesarsko krono in s podelitvijo privilegijev Celjanom so se trgale vezi med njimi in deželnimi knezi, ki so bili Habsburžani; iz hvaležnosti ker mu je Herman II. rešil življenje.

1 točka

b)

Povzdignjeni so bili v državne kneze; njihovi grofiji (Celje in Ortenburg-Strmec) sta bili povzdignjeni v kneževino; dobili so regalne pravice; dobili so pravico do okrajnega sodišča; bili so neposredno podrejeni kroni; lahko so ustanavljali mesta.

Za vsak pravilen odgovor 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c)

Celjani so bili povzdignjeni v državne kneze brez soglasja Habsburžanov; ker so Celjani dobili dovoljenje za ustanovitev plemiškega sodišča, je avstrijski vojvoda kot državni knez izgubil sodno oblast nad plemstvom iz Celjskih grofij; zaradi odcepitve teritorijev starih dežel, katerih plemiči so za svoje začeli priznavati celjsko ograjno sodišče; zaradi oblikovanja Celjske dežele; Habsburžani so nasprotovali Luksemburžanom.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

d)

(Leta 1443) so podpisali **poravnavo**: v njej so Habsburžani **Celjanom priznali položaj knezov, Celjani** pa so se **odpovedali kneževini**, med seboj so sklenili pogodbo o obojestranskem **dedovanju**.

Opredelitev za eno družino 1 točka.

Skupaj 2 točki.

9)

a)

Marija (zavetnica) s plaščem; Marija z Jezusom; Milostna mati božja 1 točka

Ptujska gora

1 točka

Skupaj 2 točki.

b)

Gotika

1 točka

c)

Celjski grofi; Celjski

1 točka

10)

a)

Nastanek bolj enotnega sloja kmečkih podložnikov; prodor blagovno-denarnih odnosov; kupno pravo; višanje naturalnih dajatev in spreminjanje v denarne; zapisovanje dajatev v urbarje; porast kmetijske proizvodnje; porast domače obrti; kmečka trgovina; uveljavitev hubnega sistema.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

b)

Fevdalec nalaga podložnikom nova bremena (tovorništvo, gojenje konj in volov); ker se želijo kmetje preseliti, fevdalci to z odloki prepovedujejo; slabšanje odnosov fevdalec–

kmet, ker želijo kmetje več svobode, fevdalci pa večjo zavezanost kmeta k zemlji; spreminjanje dajatev iz naturalnih v denarne.

Za pravilno pojasnitev 1 točka.

11)

a)

Konec 9. stoletja (konec 10. stoletja) 1 točka

b)

Ptuj je nastal ob poti, ki je povezovala Italijo in severni Jadran s Panonijo. 1 točka

c)

Kontinuiteta z antiko; statut 1 točka

d)

Podobnost: prebivalstvo se ukvarja s trgovino in obrtjo; sejmi 1 točka

Razlika: mesta so bolj strjena; mesta imajo pravico do obzidja; mesta imajo pravico do oznake »civitas«.

1 točka

Skupaj 2 točki.

12)

a)

12. stoletje (leta 1135 ali 1136) 1 točka

Cistercijani 1 točka

Skupaj 2 točki.

b)

Stiški rokopis 1 točka

c)

Poudarek na ročnem delu; pospeševanje živinoreje; pospeševanje obrti; pospeševanje; pospeševanje trgovine; pospeševanje prometa; prepisovanje rokopisov; spodbujanje (romanske) umetnosti; zdravilstvo.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.